

Rapport fra ekstern skolevurdering

Frakkagjerd barneskole, Tysvær kommune

januar 2012

1. Innholdsliste

kapittel	side
1. Innholdsliste	2
2. Forord	3
3. Fakta om skolen	4
4. Deltakere i vurderingsarbeidet.....	4
5. Grunnlag for vurdering	4
6. Informasjonskilder	5
7. Skolens sterke sider	6
8. Skolens utfordringer.....	7
9. Oppsummering av skolens utfordringer.....	9
10. Funn	10

2. Forord

Rammen for system for skolevurdering bygger på:

Opplæringslova § 13 – 10 Ansvarsomfang:

"Kommunen skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte"

Forskriftene § 2 - 1 Skolebasert vurdering:

"Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet". "Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene".

Forskriftene § 2 - 2 Rapportering frå kommunen og fylkeskommunen:

"Skoleeigaren skal medverka til å etablere administrative system og å innhente statistiske og andre opplysningar som trengs for å vurdere tilstanden og utviklinga innanfor opplæringa".

Det overordnede målet for det nasjonale systemet for kvalitetsvurdering er å bidra til kvalitetsutvikling på alle nivåer i grunnopplæringa med henblikk på tilpasset opplæring og økt læringsutbytte for den enkelte elev.

I rammen for skolevurderingssystemet er det laget et system for intern skolevurdering (*Egenvurderingen*) og for ekstern vurdering av skolene. System for skolevurdering skal være et redskap som skoleledere og lærere opplever som nyttig i det å utvikle skolen. Skolevurdering er forpliktende for skole og skoleeier.

System for skolevurdering består av

- *Egenvurderingen*
- rektors rapport etter *Egenvurderingen*
- ekstern skolevurdering
- dialog med skoleeier

System for skolevurdering skal

- bidra til endringsprosesser for å forbedre skolens virksomhet
- være et utgangspunkt for dialog mellom skole og skoleeier

Den enkelte skole skal

- analysere, tolke og følge opp egne resultater og funn
- gjennomføre og tolke *Egenvurderingen* annet hvert år.
- delta i ekstern skolevurdering hvert 3. - 4. år

Skoleeier skal

- ha et system for skolevurdering (§ 13-10)
- sikre gjennomføring av skolevurderingen
- ha oppfølging med den enkelte skole
- ha et system for innhenting av opplysninger for å vurdere tilstanden i skolen (forskrift § 2-2)

Deltakere i skolevurdering

- lærere og skoleledelse på den enkelte skole
- eksterne skolevurderere

3. Fakta om skolen

Skole:	Frakkagjerd barneskole
Rektor:	Haakon-Tomin Waage
Skoletype:	Barneskole 1.-7. trinn
Antall lærere og fagarbeidere/ assistenter skole/Sfo:	22 lærere 19 miljøarbeidere/fagarbeidere
Antall klasser og elever:	12 klasser 212 elever
Dato for ekstern vurdering:	23.-25.januar 2012

4. Deltakere i vurderingsarbeidet

Marianne Notland	Haugesund kommune, Skåredalen skole
Anne Sveen Vaaga	Haugesund kommune, Brakahaug skole
Linda Merete Strand	Karmøy kommune, Bø ungdomsskole

Informanter som er brukt i vurderingsarbeidet: Elever, lærere, miljøarbeidere/fagarbeidere og rektor ved Frakkagjerd barneskole.

5. Grunnlag for vurdering

Hovedområdene i den eksterne skolevurderingen samsvarer med påstandene i *Egenvurderingen*, som har følgende hovedområder:

1. Eleven
2. Læringsmål
3. Oppgaver
4. Organisering
5. Betingelser for læring
6. Arbeidsmåter
7. Undervisvurdering
8. Skoleledelse

For hvert hovedområde er det utarbeidet kriterier. Disse er utformet som påstander og bygger på sentrale prinsipp i Kunnskapsløftet:

- inkludering
- likeverdig skoletilbud
- tilpasset opplæring

Videre bygger kriteriene på undersøkelser gjort av Erling Lars Dale og Jarl Inge Wærness (2003). De har laget sju kategorier om hvordan lærere praktiserte tilpasset opplæring. Det åttende hovedområdet er tatt med etter som skoleledelse er sentral i arbeidet med å gi elevene tilpasset opplæring.

For hvert kriterium er det utarbeidet kjennetegn på god praksis som sier noe om kvaliteten på elevenes læring og læringsutbytte. Kjennetegn på god praksis er utgangspunkt for observasjoner og intervju.

Med bakgrunn i *Egenvurderingen*, rektor sin rapport etter *Egenvurderingen*, intervju og observasjoner, har vurderingsteamet valgt å vektlegge følgende hovedområder i den delen av rapporten (kapittel 8) der vi tar for oss skolens utfordringer innen:

- Underveisvurdering
- Skoleledelse, skolen som organisasjon

Et signifikant gap er 1,00 eller mer mellom ideell og ønsket praksis.

I tillegg vil vi peke på områder vi mener skolen gjør det godt, noe som kommer fram i kapittel 7, skolens sterke sider.

I funndelen (kapittel 10) blir alle åtte hovedområdene omtalt. Selv om vi har valgt ut to områder vi setter spesielt fokus på, vil skolen også kunne finne andre områder for utvikling.

I funndelen (kapittel 10) har vi tatt med tabeller der gapet mellom reell og ønsket tilstand er lik 1,00 eller større. Vi har bare tatt med tabeller vi mener vi har grunnlag for å si noe om, eller som har relevans for det vi mener er skolens utfordringer (kapittel 8). Vi har og valgt å kommentere noen tabeller fra *Egenvurderingen* der gapet er mindre enn 1,00

6. Informasjonskilder

I vurderingsoppdraget har vurderingsteamet brukt:

- skolens dokumentasjon
- *Egenvurderingen* og rektors analyse av denne
- teori/forskning, lover og forskrifter
- kjennetegn på god praksis
- intervju med lærere (14), et utvalg elever (12), miljøarbeidere/fagarbeidere (3) og i tillegg rektor/skoleledelse
- observasjon av undervisningen (30 observasjoner)

I vurderingsoppdraget har vurderingsteamet tolket, analysert og sammenstilt dokumentasjon og funn. Dette danner grunnlag for å vurdere kvaliteten på undervisningen, og i hvilken grad elevene på skolen får tilpasset opplæring.

I ekstern skolevurdering må vurderingsteamet ta forbehold om at de funnene en har gjort i observasjoner kun speiler praksis som er vist i de dagene vurdererne har besøkt skolen. I denne rapporten er observasjoner omtalt der vi mener det er et mønster, eller der observasjoner og mønster av disse blir bekreftet i intervju. Enkeltobservasjoner danner ikke grunnlag for konklusjoner.

7. Skolens sterke sider

Frakkagjerd barneskole er en ung skole og inne i sitt tredje skoleår. På bakgrunn av observasjoner, intervjuer og skolens dokumentasjon mener vi skolen har en ledelse og et personal som vil mye og som har ambisjoner på skolens vegne.

Vårt inntrykk er at skolen har sterkt fokus på klasseledelse. Skolen er opptatt av å ha struktur i undervisningen og verktøy for adferdsregulering. Dette er i tråd med Hattie (2009) som gjennom sine metaanalyser peker på lærerens evne til å lede klasser som en av de viktigste effektfaktorene for læring.

Vi observerte lærere som ga elever ros, støtte og formidlet tydelige faglige forventninger. Skolen har jevnt over læringsøkter med god oppstart og med kommuniserte læringsmål. Dette er noen av de viktige forutsetningene for læring som vi finner igjen i Kunnskapsløftet¹ (2006): *Opplæringen skal bidra til at elevene er seg bevisst hva de har lært og hva de må lære for å nå målene.*» Ut fra våre vurderinger har skolen et godt trykk på elevenes læring.

Læringsstrategier er arbeidsverktøy som gjør elevene i stand til å organisere, planlegge, gjennomføre og vurdere eget arbeid for å nå nasjonalt fastsatte kompetansemål. På Frakkagjerd barneskole drives det opplæring i læringsstrategier og skolen er på god vei med å innarbeide strategiene som arbeidsmetode. Skolen har en egen progresjonsplan for læringsstrategier som en integrert del av skolens bibliotekplan.

Skolen har også godt fungerende plan for leseopplæringen i tillegg til nivåtesting av elevene. Vi opplever at både ledelse og personal har en felles forståelse for betydningen av gode leseferdigheter. Nivåtestingen gjør at lesetreningen lettere kan tilpasses hver enkelt elev.

Kartlegging er viktig for å kunne gi alle elever god tilpasset opplæring. Frakkagjerd barneskole har gode kartleggingssystemer og har utviklet et ressursteam med ulike veiledere til hjelp i den faglige og sosiale oppfølgingen av elevene. Dette er i tråd med Stortingsmelding 31² som peker på viktigheten av kartlegging for å sikre en systematisk oppfølging av hver elev de første årene.

Rektor har fra dette skoleåret innført en distribuert ledelsesform, men vi mener det er for tidlig å kunne vurdere effekten av denne endringen. Day m.fl.³ (2009) sier imidlertid at nøkkelstrategiene for skoler med gode resultater er knyttet til tilpasset opplæring og bred distribusjon av ledelsesansvar.

¹ Kunnskapsløftet, Prinsipper for opplæring (2006)

² Kunnskapsdepartementet, Kvalitet i Skolen (2007-2008)

³ Day, C m.fl. The Impact of School Leadership on Pupil Outcomes, 2009

8. Skolens utfordringer

På grunnlag av skolens *Egenvurdering*, rektors analyse av *Egenvurdering*, intervjuer, observasjoner og skolens dokumentasjon har vi valgt ut følgende hovedområder for utvikling:

- Underveisvurdering
- Skoleledelse, skolen som organisasjon

Underveisvurdering

I Forskrift til opplæringsloven (2011), §3-2 finner vi at: «(...) *Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpasset opplæring og bidra til at eleven øker kompetansen sin i faget*». Vurderingsforskriften påpeker også at eleven skal delta aktivt i vurdering av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglige utvikling.

Skolen har prøvd ut noen forskjellige redskaper til bruk i vurdering for læring, men har utarbeidet få felles kriterier og mye er overlatt til den enkelte lærer. Å videreutvikle en felles vurderingskultur vil gi elevene forutsigbarhet og en opplevelse av at kriteriene ikke varierer fra lærer til lærer. Det er viktig at elevenes forståelse av måloppnåelse baseres på hva de har lært i forhold til målene og at framovermeldinger og egenvurdering blir direkte knyttet opp til i hvor stor grad elevene har nådd målene. Vi er enige med lærerne og skoleledelsen i at skolen har et utviklingspotensial på dette området.

James⁴ (2007) forskning fra innføring av «Vurdering for læring» i England fremhever fire viktige områder for å få elevene til å lære å lære; Å klargjøre læringsmål og kriterier, reflektere rundt læring gjennom dialog og spørsmål, vurdering for læring/formativ vurdering og fremme par- og egenvurdering. For at elevene skal kunne utvikle disse ferdighetene forutsettes det at lærerne støtter elevene i deres utvikling med å bli oppmerksom på sin tenkning rundt egen læring. Black m.fl.⁵ (2006) viser i sin forskning til at innenfor elevvurdering bør en utforme en «*læringstrapp med progresjon*» for eleven. Det er i denne sammenhengen det blir viktig å vise grader av måloppnåelse, en taksonomi.

Frakkagjerd barneskole arbeider etter årshjul for «Elevvurdering» for Tysvær kommune, men har ikke hatt høyt trykk på dette området i etableringsfasen for skolen. Vi opplever at det er stor variasjon i praksis på dette feltet og støtter rektors tanker om at tiden nå er rede til å øke fokus på vurdering for læring. Skolen skal nå inn i et samarbeid med Skrivesenteret i prosjektet: «Developing national standards for the assessment of writing. A tool for teaching and learning.» Målet for prosjektet er innføring og bruk av kjennetegn som resulterer i bedre vurderingspraksis hos lærerne og hjelper elevene til å skrive bedre. I den forbindelse blir det viktig at personalets behov for felles drøftingsarenaer som en del av prosessen blir ivaretatt.

⁴ James, M (2007) *Improving Learning How to Learn. Classrooms, schools and network*

⁵ Black, P., Harrison, C., Lee, C., Marshall B. & William, D. (2006). *Assessment for learning. Putting it into practice.*

Skoleledelse, skolen som organisasjon

Frakkagjerd barneskole har på få år utviklet mange gode planer og systemer. Tronsmo⁶ (2010) argumenterer for at i dag er det i liten grad kunnskapsmangel i skolen som er utfordringen, men evnen til å anvende kunnskapen, evnen til å styre og få til utvikling og implementering i praksis. Å utvikle en felles kultur og få planer og prioriterte satsingsfelt under huden er viktig i arbeidet med å bygge en ny organisasjon. Vi mener derfor det blir viktig med erfaringsdeling og å holde på satsingsområdene over tid. Garvin⁷ (2000) sier at: «For å få maksimal utnyttelse av den kunnskap som finnes i og utenfor organisasjonen er det av betydning at det tilrettelegges for fri flyt av idéer, erfaringer og kunnskap mellom enkeltaktører, seksjoner og avdelinger i organisasjonen.»

Oppbygging av organisasjonsstruktur og planarbeid hvor mye skal på plass på kort tid har nok bidratt til et stort forventningstrykk på personalet. Utfordringen vil være å legge til rette for prosesser som gir personalet eierforhold innenfor alle skolens fem prioriterte satsingsfelt:

- Klasseledelse
- Vurdering for læring
- Didaktisk fagkunnskap
- Elevens faglige utvikling
- Skolen som lærende organisasjon

Vi vil råde skolen til å ha et stort fokus på eierskapsprosesser, særlig i forhold implementeringsfasen. Gode prosesser er tidkrevende arbeid. Innenfor området klasseledelse har rektor allerede gjennomført en god modell for implementering ved bruk av refleksjonsgrupper på tvers av trinn. Vi oppfordrer skolen til å ta med seg gode erfaringer fra denne prosessen i det videre utviklingsarbeidet. Gjennom prosesser som gir økt eierskap, sammen med skolens sterke sider, har vi tro på at skolen vil kunne lykkes godt i sin videre utvikling.

⁶ Tronsmo, P (2010) Ledelse I utdanningssektoren, Bedre skole 01/2010

⁷ Garvin, David A. (2000) *Learning in action - A guide to putting the learning organization to work*

9. Oppsummering av skolens utfordringer

Underveisvurdering

- Drøfte og utvikle felles kriterier og kjennetegn for måloppnåelse
- Utvikle gode rutiner for egenvurdering og framovermeldinger knyttet opp mot grad av måloppnåelse

Skoleledelse, skolen som organisasjon

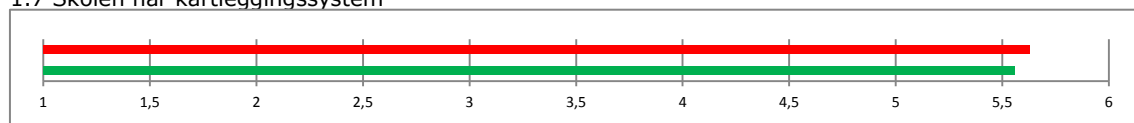
- Få til gode prosesser i personalet i det videre utviklingsarbeidet
- Legge til rette for refleksjon og eierskap til planer og satsningsområder
- Holde trykket på skolens fem satsningsområder over tid

10. Funn

Område 1: Eleven

- 1.1 Lærer kartlegger elevenes faglige kompetanse i sine fag
- 1.2 Lærer bruker resultat fra kartlegging når han/hun planlegger opplæringen
- 1.3 Lærer har oversikt over hvordan hver elev lærer best
- 1.4 Lærer samarbeider med elevene for å bli kjent med elevenes forutsetninger og evner
- 1.5 Lærer samarbeider med foresatte for å bli kjent med elevenes forutsetninger og evner
- 1.6 Lærer har fokus på om elever trenger spesiell oppfølging
- 1.7 Skolen har kartleggingssystem
- 1.8 Skolen har forpliktende system for elevsamtaler og hjem-skole-samtaler som skal avklare elevenes evner og forutsetninger
- 1.9 Skolen har forpliktende system for å fange opp elever som trenger spesiell oppfølging

1.7 Skolen har kartleggingssystem

Reell praksis: 5,64. **Ønsket** praksis: 5,56. Gap: -0,06.

I skolens dokumentasjon finner vi kartleggingsrutiner og forpliktende systemer for å fange opp elevens faglige utvikling. Det foreligger plan for kartlegging og oppfølging av tester, nasjonale prøver og andre kartlegginger. Lærerne forteller i intervju at dette systemet er kjent og innarbeidet på skolen. *Egenvurderingen* (fig 1.7) og rektors tolkning av denne sier det samme.

Lærerne sier i intervju at skolen har hatt fokus på tidlig innsats og viser til ressursteamet som er etablert på skolen. De forteller videre at det er kontaktlærerne som har ansvar for å oppsøke ressursteamet. Rektor presiserer at ved bekymring tar kontaktlærer kontakt med spesialpedagogisk koordinator som setter av tid i ressursteamet. Rektor forteller at de faste medlemmene i ressursteamet er spesialpedagogisk koordinator, matematikk- og leseveileder og sosialpedagogisk veileder. IKT veileder og bibliotekar trekkes inn ved behov. Rektor sier i sin rapport at skolen tar raskt fatt i faglige og sosiale problemer og at PPT ved skolekontakt deltar en gang i måneden i ressursteamet. Bibliotekar kartlegger elevene fra 1.-4.trinn med nivåplassering i lesing. I lærerintervju blir det sagt at dette benytter lærerne seg av når de grupperer elevene i stasjonsarbeid. Skoleledelsen forteller i intervju at behovene meldes inn enten når ressursteamet går igjennom alle kartlegginger og ser på elever i faresonen, og at matematikk- eller leseveileder da tar kontakt med lærer og avtaler videre tiltak. Eller så melder kontaktlærer behov til ressursteamet. I skolens dokumentasjon finner vi at skolens gjennomsnitt innenfor lesing på 5.trinn ligger på 2,4, mot nasjonalt 2.

1.3 Jeg har oversikt over hvordan hver elev lærer best

Reell praksis: 3,5. **Ønsket** praksis: 4,94. Gap: 1,44.

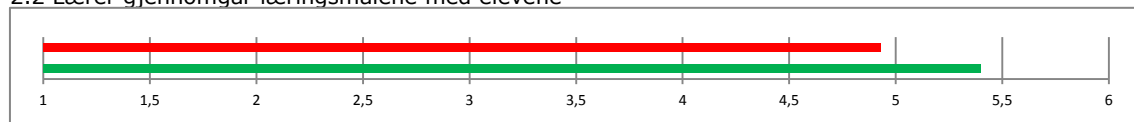
Vi ser i lærernes *Egenvurdering* et gap på 1,44 i forhold til oversikt over hvordan hver elev lærer best (fig 1.3). I lærerintervju oppgir lærerne at de får kjennskap til

elevenes sterke og svake sider gjennom målprøver, lekser og kartlegginger. De får kjennskap til elevenes nivå i lesing gjennom skolens system for nivåtesting. Noen lærere sier det er krevende å skaffe seg denne oversikten med store elevgrupper.

Område 2: Læringsmål

- 2.1 Lærer omformulerer læreplanmålene slik at elevene kan forstå de
- 2.2 Lærer gjennomgår læringsmålene med elevene
- 2.3 Lærer har tydelige læringsmål for læringsøktene
- 2.4 Lærer hjelper hver elev til å sette læringsmål som han/hun må strekke seg etter
- 2.5 Lærer diskuterer med elevene hvilke kriterier han/hun kommer til å bruke i sin vurdering
- 2.6 Lærer gir elevene sine arbeidsplaner for å organisere skolearbeidet deres mer fleksibelt
- 2.7 Lærer gir elevene sine arbeidsplaner som et verktøy for å tilpasse undervisningen bedre
- 2.8 Skolen har felles diskusjoner om hvordan mål skal utformes
- 2.9 Skolen har felles diskusjoner om hvordan mål skal brukes i opplæringen
- 2.10 Lærer gir arbeidsplaner til elevene sine for at de skal få innflytelse på eget læringsarbeid

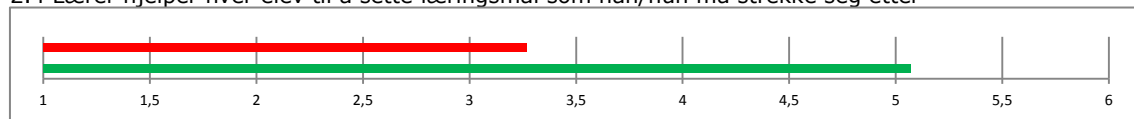
2.2 Lærer gjennomgår læringsmålene med elevene

Reell praksis: 4,93. **Ønsket** praksis: 5,4. Gap: 0,47

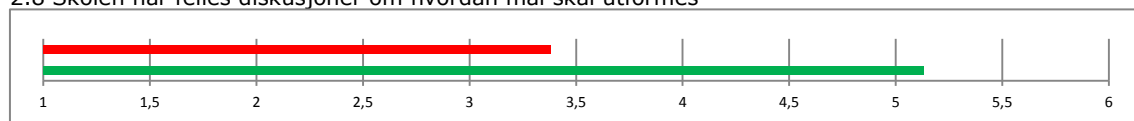
I de timene vi observerte så vi gjennomgående god formidling av mål for læringsøktene, både skriftlig og muntlig, og læringsaktivitetene samsvarte med målene. Vi finner læringsmål på alle ukeplaner og lekseplaner. Elevene sier i intervju at målene alltid står på whiteboard og læreren forklarer målene for timen på alle trinn og i alle fag. Lærerne sier i intervju at de er opptatt av å kommunisere mål. Skoleledelsen forteller i intervju at de selv observerer at mål for timene blir formidlet og at læringsaktiviteten er rettet inn mot målene. Skolen har utarbeidet et felles sett av kjennetegn for god klasseledelse hvor klare mål og oppsummering inngår som kriterier for en god time. Lærerne forteller i intervju at de er best på oppstart med klare mål, men mener de fremdeles har en vei å gå i forhold til å ta oppsummering etter endt læringsarbeid. I observasjon så vi varierende grad av oppsummering av mål ved avslutning av læringsøkt. Miljø-/fagarbeiderne ved skolen opplyser i intervju at de merker at lærerne har god oppstart og mål for timen, men at oppsummering ikke alltid blir gjennomført.

2.4 Lærer hjelper hver elev til å sette læringsmål som han/hun må strekke seg etter

Reell praksis: 3,27. **Ønsket** praksis: 5,07. Gap: 1,8

2.8 Skolen har felles diskusjoner om hvordan mål skal utformes

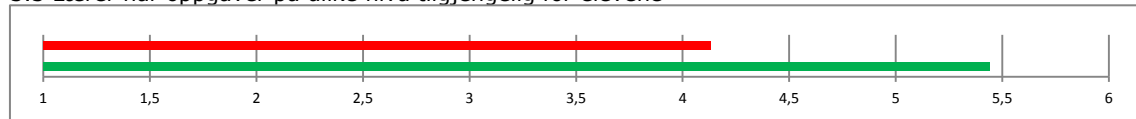
Reell praksis: 3,38. **Ønsket** praksis: 5,13. Gap: 1,75

I *Egenvurdering* er gapet mellom reel og ønsket praksis i forhold til å sette læringsmål som eleven kan strekke seg etter på 1,8 (fig. 2.4). Lærerne oppgir i intervju at de bruker lite kjennetegn med grad av måloppnåelse. Ledelsen forteller i intervju at de ikke har hatt felles diskusjon om mål som elevene skal strekke seg etter, men at det skal være knyttet til kunnskapsmål.

Område 3: Oppgaver

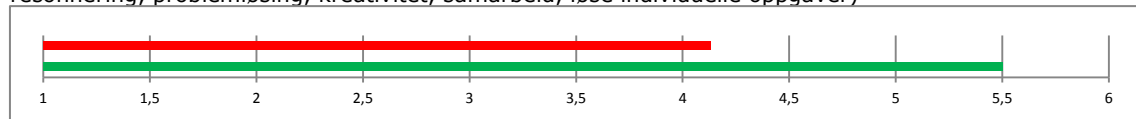
- 3.1 Lærer tilpasser oppgavemengden til den enkelte elev
- 3.2 Lærer lar elevene bruke ulik tid på de samme oppgavene
- 3.3 Lærer har oppgaver på ulike nivå tilgjengelig for elevene
- 3.4 Lærer bruker varierte oppgaver som utfordrer ulike deler av elevens kompetanse (f.eks. resonnering, problemløsning, kreativitet, samarbeid, løse individuelle oppgaver)
- 3.5 Elevene deltar i beslutninger om hvilke oppgaver de skal løse
- 3.6 På skolen deler man opplegg og oppgaver som utvikles
- 3.8 Skolen har et system som gjør det lett å dele oppgaver og opplegg

3.3 Lærer har oppgaver på ulike nivå tilgjengelig for elevene

Reell praksis: 4,13. **Ønsket** praksis: 5,44. Gap: 1,31.

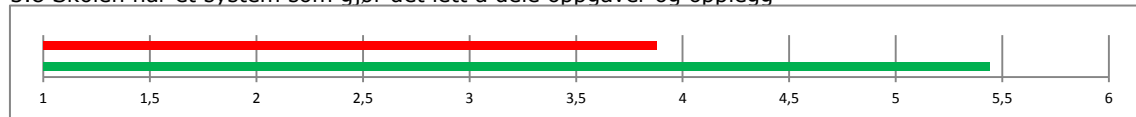
3.4 Lærer bruker varierte oppgaver som utfordrer ulike deler av elevens kompetanse (f.eks. resonnering, problemløsning, kreativitet, samarbeid, løse individuelle oppgaver)

Reell praksis: 4,25. **Ønsket** praksis: 5,50. Gap: 1,25.

Lærerne sier i intervju at de tilpasser oppgaver mest på mengde og noe på nivå. I observasjon så vi overveiende tilpasning gjennom mengdedifferensiering. Lærerne forteller at læremidlene i basisfagene norsk, matematikk og engelsk har flere nivåer og noen lærere lager også egne nivåhefter. Elevene sier i intervju at de får mest av individuelle oppgaver og noen ganger gruppeoppgaver.

3.8 Skolen har et system som gjør det lett å dele oppgaver og opplegg

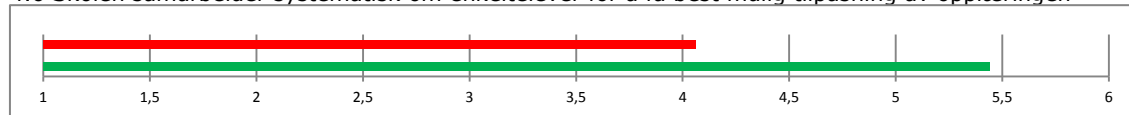
Reell praksis: 3,88. **Ønsket** praksis: 5,44. Gap: 1,56.

I lærernes *Egenvurdering* ser vi et gap på 1,56 i forhold til om skolen har et system som gjør det lett å dele oppgaver og opplegg (fig. 3,8). I lærerintervju sies det at lærerne er flinke til å dele uformelt på team og trinn. De oppgir videre at få lærere bruker digital læringsplattform til deling og at det ikke finnes felles føringer for hvordan deling skal foregå. Skoleledelsen forteller i intervju at det er ikke laget system eller rutiner for digital deling, men at noe er samlet på et digitalt fellesområde.

Område 4: Organisering

- 4.1 Lærer varierer hvordan han/hun setter sammen grupper av elever i undervisningen sin
- 4.2 Lærer differensierer gjennom tidvis å dele elevene i nivågrupper
- 4.3 Lærer organiserer opplæringen på tvers av fag
- 4.4 På trinnet blir lærerressursene brukt fleksibelt i forhold til elevenes behov
- 4.5 På trinnet bruker lærerne assistentressursene fleksibelt i forhold til elevenes behov
- 4.6 Skolen samarbeider systematisk om enkeltelever for å få best mulig tilpasning av opplæringen
- 4.7 Skolen organiserer spesielle tiltak (f.eks. kurs og aldersblandede grupper) for å få god tilpasning av opplæringen

4.6 Skolen samarbeider systematisk om enkeltelever for å få best mulig tilpasning av opplæringen

Reell praksis: 4,06. **Ønsket** praksis: 5,44. Gap: 1,38.

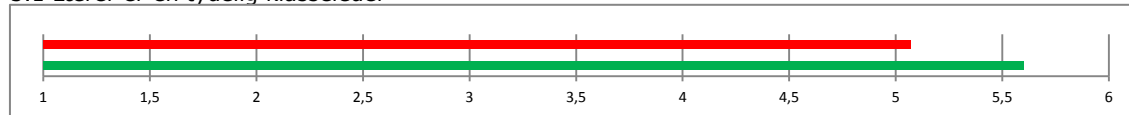
Egenvurdering viser et gap på 1,38 mellom reel og ønsket praksis i forhold til systematisk samarbeid om enkeltelever for å få best mulig tilpasning av opplæringen (fig 4.6). I skolens dokumentasjon finner vi planer som skal sikre at enkeltelever får best mulig tilpasset opplæring. Skolen har egne planer for tilpasset opplæring, digital kompetanse, leseopplæring i tillegg til planer for veilederne i ressursteamet innen matematikk, lesing og sosial kompetanse. I observasjon så vi at grupper av elever ble tatt med av veiledere for å få oppfølging innen matematikk og lesing og vi observerte stasjonsarbeid. Skoleledelsen påpeker i intervju at ordningen med veiledere i første omgang gjelder alle elever som ikke har rett til spesialundervisning.

Lærerne sier i intervju at de voksne er fleksible og flinke til å omstille seg, og at det har vært nødvendig i en periode med stort vikarbehov. Miljø-/fagarbeiderne ved skolen sier i intervju at de blir brukt og føler at de er til nytte i læringsarbeidet, og at det er satt av tid til samarbeid med kontaktlærer hver uke.

Område 5: Betingelser for læring

- 5.1 Lærer er en tydelig klasseleder
- 5.2 Læreren undervisning skaper engasjement hos elevene
- 5.3 Lærer har kompetanse i de fagene han/hun underviser i
- 5.4 Lærer bruker ulike læringsarenaer i timene
- 5.5 Elevene kan gjøre valg i forhold til hvor de arbeider
- 5.6 Lærer presenterer ulike læremiddel som elevene kan bruke i sitt læringsarbeid
- 5.7 I timene kan elevene gjøre valg i forhold til hvordan de arbeider
- 5.8 I timene bruker elevene regelmessig digitale verktøy
- 5.9 Skolen har i fellesskap kommet fram til hva som kjennetegner god klasseledelse
- 5.10 Skolen har tilgang til varierte læringsarenaer
- 5.11 Skolen har læremiddel som tilfredsstillende de ulike elevenes behov

5.1 Lærer er en tydelig klasseleder

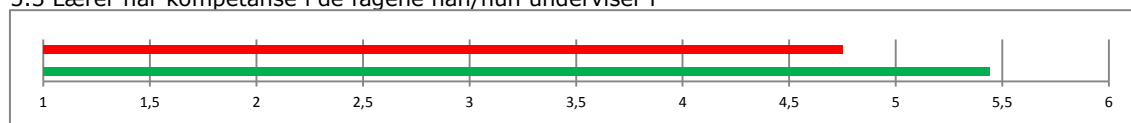
Reell praksis: 5,07. **Ønsket** praksis: 5,6. Gap: 0,53.

Egenvurderingen viser at gapet mellom reel og ønsket praksis ligger nær hverandre innenfor tydelig klasseledelse. Indeksen for reel praksis blir vurdert til 5,07 av 6. I våre observasjoner så vi jevnt over læringsøkter med fokus på læring med tydelig

oppstart av læringsøker, klare instruksjoner, rask oppstart ved kjent signal og fast struktur i klasserommet. I skolens dokumentasjon finnes standard for god klasseledelse som er utarbeidet av personalet. Lærerne sier i intervju at de som personal er opptatt av at elevene skal lære. Rektor sier i sin rapport at i arbeidet med implementering av felles kjennetegn for god klasseledelse har skolen knyttet til seg ekstern veileder.

Rektor forteller i rapporten at skolen har i fjerde kvartal 2011 innført et system for håndtering av uønsket adferd gjennom bruk av «Konsekvenstrappen». Lærerne forteller i intervju at felles standard for klasseledelse ble drøftet refleksjonsgrupper. Flere trekker fram at det er på dette feltet de mener å ha utviklet seg mest, og at kjennetegn for klasseledelse er blitt en del av deres praksis. Miljø-/fagarbeiderne ved skolen forteller i intervju at de også bruker konsekvenstrappen, men at noen elever utfordrer ved at de vet akkurat hvor de skal stoppe for å unngå neste steg. Lærerne uttrykker i intervju behov for ytterligere refleksjon og diskusjon omkring tiltak knyttet til konsekvenstrappen. Lærerne sier at trappen ikke fungerer for alle elever og at de trenger flere verktøy og ideer i forhold til konsekvenser på hvert trappetrinn. I forhold til arbeidsro i timene forteller lærerne at dette har bedret seg, men at det på enkelte trinn varierer i perioder. Noen elever uttrykker i intervju at de har god arbeidsro, mens andre sier de blir forstyrret av uro og elever som kommer for sent til time etter friminutt. Elevene opplyser om at klassene har klasseregler for oppførsel og at lærerne stiller krav. I våre observasjoner så vi for det meste arbeidsøker med god arbeidsro og at uønsket adferd ble håndtert på lavest mulig nivå.

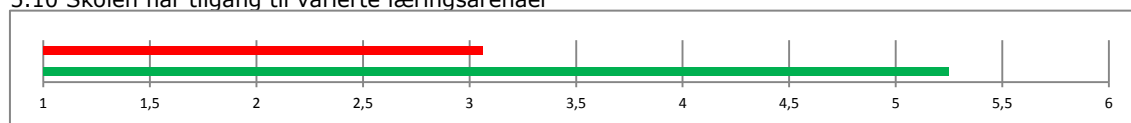
5.3 Lærer har kompetanse i de fagene han/hun underviser i

Reell praksis: 4,75. **Ønsket** praksis: 5,40. Gap: 0,69.

Ledelsen og lærerne forteller i intervju at skolen har faglærere fra tredje klasse og lærerne sier at de kan fordele fag seg i mellom. Lærerne forteller i intervju at skolen har dyktig personal og at både lærerne og ledelsen har høye ambisjoner.

5.10 Skolen har tilgang til varierte læringsarenaer

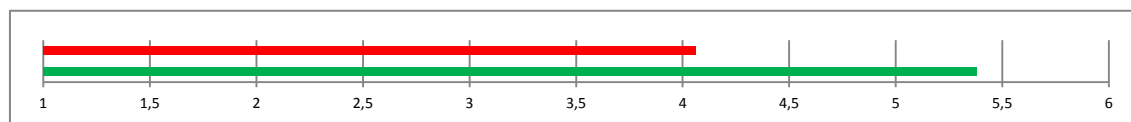
Reell praksis: 3,06. **Ønsket** praksis: 5,25. Gap: 2,19.

Gapet i forhold til ønsket tilgang på varierte læringsarenaer er 2,19 i lærernes *Egenvurdering*. Lærerne sier i intervju at mangelen på rom henger sammen med utilstrekkelig tilgang på læringsarenaer og at det ikke finnes eget kunst og håndverksrom. De forteller at de har begrenset tilgang til rom dersom de ønsker å dele store grupper. I våre observasjoner så vi at lærerne benyttet gangareal, grupperom og garderober som læringsarenaer i tillegg til klasserommet. Lærerne forteller i intervju at de har uteskole to ganger i året, og at biblioteket brukes mest til utlån av bøker og noe spesialundervisning. Bibliotekar forteller i samtale at hun har et ønske om å utvikle biblioteket til også å bli et læringsrom i større grad enn nå.

Område 6: Arbeidsmåter

- 6.1 Lærer lar elevene bruke ulike arbeidsmåter i løpet av en arbeidsøkt
- 6.2 I løpet av en tidsperiode på noen uker får elevene bruke et bredt utvalg av arbeidsmåter
- 6.3 Lærer vektlegger systematisk opplæring i læringsstrategier
- 6.4 Lærer velger ulike arbeidsmåter tilpasset de spesifikke læringsmålene elevene arbeider med
- 6.5 Lærer bruker arbeidsmåter som lærer elevene samarbeid
- 6.6 Elevene kan påvirke hvilke arbeidsmåter de bruker
- 6.7 Skolen følger en felles plan for elevenes opplæring i læringsstrategier

6.3 Lærer vektlegger systematisk opplæring i læringsstrategier

Reell praksis: 4,06. **Ønsket** praksis: 5,38. Gap: 1,31.

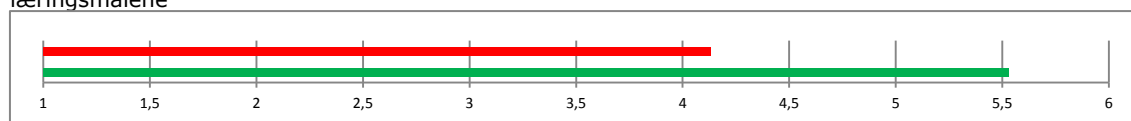
Lærerne forteller i intervju at læringsstrategier er på god vei inn og at skolen har benyttet seg av ekstern veileder høsten 2011. De forteller at skolen har satt opp en bibliotekplan med plan for læringsstrategier som er lagt opp etter læringsstrategiene i lærebøkene på aktuelle trinn. Lærerne sier i intervju at de har ulik grad av kjennskap til denne planen. Skoleledelsen forteller at læringsstrategiplanen er ny og ennå ikke implementert i organisasjonen, men at den skal være forpliktende. I våre observasjoner så vi oppskrifter på ulike læringsstrategier i klasserommene. I undervisningen observerte vi mest bruk av tankekart. Vi så også eksempler på bruk av kolonnenotat og strategi for løsning av tekstoppgaver i matematikk. Elevene sier i intervju at de bruker mest tankekart, men forteller at de kjenner til flere strategier.

I våre observasjoner fant vi mye individuelt arbeid og oppgaveløsning. Vi observerte at klasserommens organisering var tilrettelagt for samarbeid- og samhandlingsoppgaver. Lærerne påpeker i intervju at elevene jobber mest individuelt selv om de sitter i grupper, men at de av og til samarbeider om oppgaver.

Område 7: Undervisvurdering

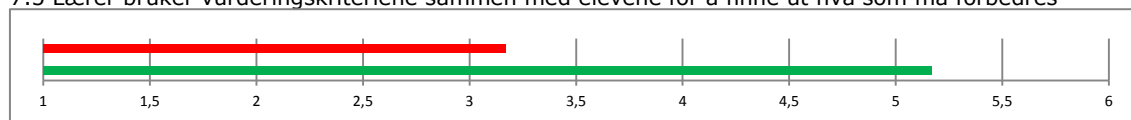
- 7.1 Lærer bruker tid i hver læringsøkt til å vurdere arbeidet elevene har gjort i forhold til læringsmålene
- 7.2 Lærer vektlegger i vurderingen hva elevene har lyktes med
- 7.3 Lærer diskuterer med eleven hvilke arbeidsmåter eleven har brukt for å nærme seg læringsmålene sine
- 7.4 Lærer bruker kun de vurderingskriteriene som elevene har fått vite på forhånd
- 7.5 Lærer bruker vurderingskriteriene sammen med elevene for å finne ut hva som må forbedres
- 7.6 Skolen har utarbeidet felles vurderingskriterier i fag
- 7.7 Skolen diskuterer pedagogiske og didaktiske begrep knyttet til vurdering
- 7.8 Skolen har en felles forståelse av hvordan de skal drive undervisvurdering
- 7.9 Skolen har felles rutiner for hvordan de skal drive undervisvurdering

7.1 Lærer bruker tid i hver læringsøkt til å vurdere læringsarbeidet elevene har gjort i forhold til læringsmålene

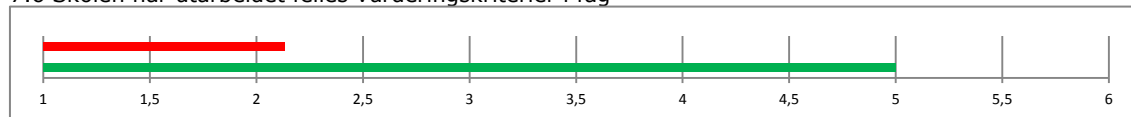
Reell praksis: 4,13. **Ønsket** praksis: 5,53. Gap: 1,4.

7.5 Lærer bruker vurderingskriteriene sammen med elevene for å finne ut hva som må forbedres

Reell praksis: 3,17. **Ønsket** praksis: 5,17. Gap: 2,0.

7.6 Skolen har utarbeidet felles vurderingskriterier i fag

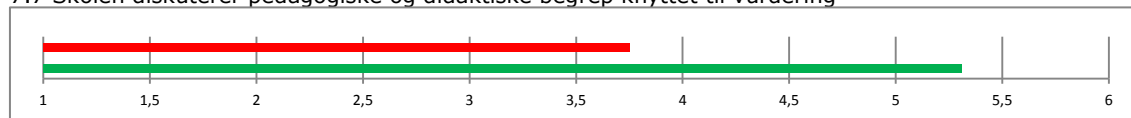

Reell praksis: 2,13. **Ønsket** praksis: 5,00. Gap: 2,88.

I strategiplanen til Tysvær kommune er *Elevvurdering* et satsingsområde og i skolens strategiplan for skoleåret 2011-2012 finner vi konkretisering for tiltak innen området elevvurdering. I skolens plan for tilpasset opplæring 2010-2013 finner vi kriterier som omhandler vurdering for læring. I rektors rapport som omtaler *Egenvurderingen* er *Vurdering for læring* et av fem viktige områder for å utvikle skolen videre. I de timene vi observerte så vi eksempler på egenvurdering ved hjelp av «tommelvurdering» og «to stjerner og et ønske». Vi så ingen eksempler på bruk av kjennetegn med grad av måloppnåelse i våre observasjoner. Elevene sier i intervju at de på fredager har målprøve for å teste de målene de har lært og noen elever forteller at de av og til får vurdere seg selv ut i fra en liste med kriterier.

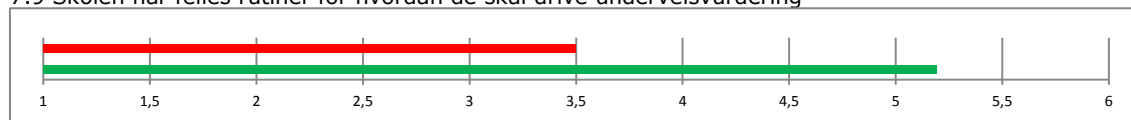
Lærerne forteller i intervju at det på halvårsvurdering benyttes skjema med grad av måloppnåelse som er utviklet kommunalt og at framovermeldinger gis i dialog på skole-hjemsamtalen. Enkelte av lærerne forteller at de lar elevene vurdere seg selv på målprøven i slutten av uken. Lærerne sier at det ikke er utviklet felles kriterier for ulike fag. Indikator i lærernes *Egenvurdering* for bruk av vurderingskriterier sammen med elevene viser et på gap på 2,00 i forhold til ønsket praksis. På spørsmålet om skolen har utarbeidet felles kriterier i fag vurderer nåsituasjon til 2,13 av 6 og har et gap på 2,88 i forhold til ønsket situasjon. Flere av lærerne uttrykker i intervju at de har et stort utviklingspotensial innenfor vurdering.

7.7 Skolen diskuterer pedagogiske og didaktiske begrep knyttet til vurdering

Reell praksis: 3,75. **Ønsket** praksis: 5,31. Gap: 1,56.

7.9 Skolen har felles rutiner for hvordan de skal drive underveisvurdering

Reell praksis: 3,50. **Ønsket** praksis: 5,19. Gap: 1,69

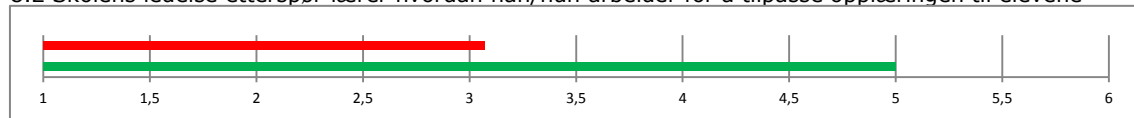
Lærerne forteller i intervju at skolen har hatt en planleggingsdag med vurdering som tema, men at det har vært for lite anledning til felles drøfting på skolen som helhet. I *Egenvurderingen* er gapet mellom reel og ønsket praksis i forhold til om

skolen diskuterer pedagogiske og didaktiske begrep knyttet til vurdering på 1,56. Skoleledelsen uttrykker i intervju at skolen har prioritert klasseledelse som utviklingsområde, men at et økt fokus på *Vurdering for læring* nå står for tur. Rektor sier i sin rapport av *Egenvurderingen* at han antar at gapene innenfor dette området har sammenheng med at skolen ikke har hatt spesifikk fokus på implementering av undervisvurdering. Han nevner at resultatene fra lærerne kan tyde på at de ønsker å bli dyktigere på undervisvurdering og på å gi gode tilbakemeldinger til elevene om faglig nivå. Rektor viser i rapporten til at skolen i regi av skrivesenteret starter opp i 2012 med et prosjekt som har som mål å bedre vurderingspraksis blant lærerne og hjelpe elevene til å skrive bedre.

Område 8: Skoleledelse

- 8.1 Skolens ledelse uttrykker tydelige forventninger om hvordan lærer skal tilpasse opplæringen til elevene sine
 8.2 Skolens ledelse etterspør lærer hvordan han/hun arbeider for å tilpasse opplæringen til elevene
 8.3 Skolens ledelse styrer bruk av tid og ressurser slik at lærerne får arbeide for å nå målene om tilpasset opplæring
 8.4 Trinnet har fått delegert beslutningsmyndighet for bruk av tid og ressurser til tilpassa opplæring
 8.5 Skolens ledelse legger til rette for at lærer skal kunne arbeide effektivt med å planlegge, gjennomføre og vurdere opplæringen
 8.6 Skolens ledelse sørger for at lærerne får en felles pedagogisk plattform for arbeidet med tilpasset opplæring
 8.7 Skolens ledelse etterspør hvordan lærer bruker de felles systemene man har blitt enige om på skolen
 8.8 Skolens ledelse sørger for at lærer regelmessig får dele erfaringer og reflektere sammen med andre lærere for å videreutvikle tilpasset opplæring
 8.9 Skolens ledelse legger aktivt til rette for kompetanseutvikling innen tilpasset opplæring
 8.10 Lærer oppfatter seg som lojal i forhold til vedtatte planer, rutiner og systemer skolen har
 8.11 Lærer opplever at kollegiet er lojalt i forhold til vedtatte planer, rutiner og systemer skolen har

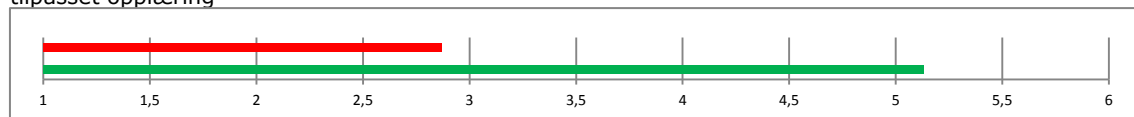
8.2 Skolens ledelse etterspør lærer hvordan han/hun arbeider for å tilpasse opplæringen til elevene

Reell praksis: 3,07. **Ønsket** praksis: 5,00. Gap: 1,93.

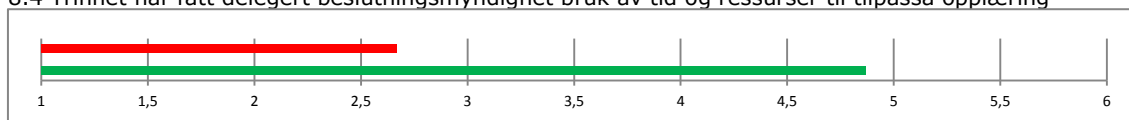
I lærernes *Egenvurdering* finner vi et gap på 1,93 i forhold til ønske om at skolens ledelse etterspør lærer hvordan han/hun arbeider for å tilpasse opplæringen til elevene. I lærerintervju forklarer lærerne dette med at de savner at ledelsen i større grad er synlig i undervisningsfeltet og etterspør mer hvordan det går. Lærerne formidler videre i intervju at ledelsen stiller store krav til personalet og at lærerne ved skolen selv har høye ambisjoner og ønsker å utvikle en god skole.

8.3 Skolens ledelse styrer bruk av tid og ressurser slik at lærerne får arbeide for å nå målene om tilpasset opplæring

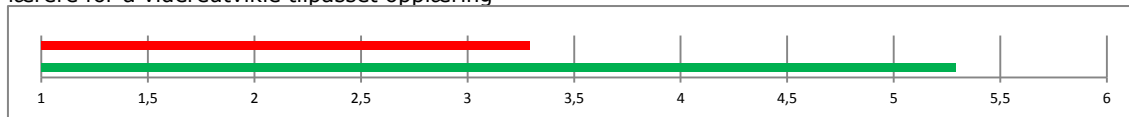
Reell praksis: 2,87. **Ønsket** praksis: 5,13. Gap: 2,27.

8.4 Trinnet har fått delegert beslutningsmyndighet bruk av tid og ressurser til tilpassa opplæring

Reell praksis: 2,67. **Ønsket** praksis: 4,87. Gap: 2,20.

8.8 Skolens ledelse sørger for at lærer regelmessig får dele erfaringer og reflektere sammen med andre lærere for å videreutvikle tilpasset opplæring

Reell praksis: 3,29. **Ønsket** praksis: 5,29. Gap: 2,00.

I skolens organisasjonskart finner vi at skolen er organisert ut fra prinsippet om distribuert ledelse. I rektors rapport finner vi at denne ledelsesformen er ny av året, og at en ikke kan se bort i fra at gapene kan sees i sammenheng med denne omorganiseringen. Rektor forklarer at i distribuert pedagogisk ledelse er teamlederne med i skolens pedagogiske administrative ledelse, og at det forventes at teamlederne skal ha et helhetssyn på skolens drift samtidig som de har et lokalt handlingsrom på sitt team. Han sier i rapporten at skoleledelsens rolle blir å etterspørre enda hyppigere når det gjelder organisering og resultater, samt støtte og veilede teamlederne. Rektor sier i sin rapport at den nye ledelsesmodellen skal evalueres i løpet av første kvartal 2012. I rapporten skriver rektor at på grunnlag av diskusjon i teamene og ATV har skolen besluttet å bruke en halv time mer av bundet tid på teamene.

Lærerne sier i intervju at de i større grad ønsker refleksjonsgrupper, også i fellestid om onsdagene når det legges opp til arbeid med utviklingsområdene. De ønsker tid og ro til implementering av planer og arbeid med satsingsområdene. Lærerne understreker i intervju at planene er gode, men at de trenger mer refleksjon på tvers av hele personalet for å innarbeide planene i organisasjonen. De peker på prosessen som rektor gjennomførte i forbindelse med arbeidet med klasseledelse som et godt eksempel på hvordan utviklingsarbeid kan drives.

Vi ønsker Frakkagjerd barneskole lykke til med det videre arbeidet!

Haugesund, den 5.februar 2012

Marianne Notland

Anne Sveen Vaaga

Linda Merete Strand